

ne vultu suo non nobis daret leticiam. Ad hoc purgamus vultu nostru: vt gaudeamus ad vultu ipsi. Filij enim dei sum: et noduz apparuit quid erim: Scum quia cu appa- ruerit: similes ei erim: quonia videbimus eum sicuti est: Quia inhabitabunt recti cu vultu tuo. Putamus ne cum vultu patri: et non cu vultu filij: an cum vultu filij: et no cum vultu patris: An vnus quodammodo vultu patris et filij et spū sancti: Videamus si non nobis ipse filius pmittit vultu suuz: vnde nos letos faciat. Quid hoc capitu- lum in euangelio: qd huic psalmo attesta- retur: dominu spirauit vt legeret. Aut eni ipse dominu. Qui audit pcepta mea: et cu- stodit ea: ipse est qui diligit me: Et qui dili- git me: diliget a pre meo: et ego diligaz eu: et ostendam illi meipm. Quale promittit p- mum dilectissimuz. Nunquid eum non vi- debant: quibus se ostendere promittebat: Nonne ante illos erat: Nonne facies car- nis illius adiacebat oculis eorum: Quid est quod volebat ostendere videntib se: Sed quia talem videbant discipuli quale cruciherat iudei. Erat autem deus in car- ne illa occultus: homine autem possent vi- dere homines: deum vo non possent: quis in homine: Quia beati mudo corde: quo- nam ipsi deum videbunt. Bedit formam bonis et pijs et impijs: seruauit formaz dei mūdatis et pijs: vt locū demur in illo: et be- ne nobis in eternum sit cum vultu ipsi.

Explicit Tractatus de ps. CXXXIX.
 Incipit Tractatus de ps. CXL.
 Prefatio.

Aldistis fratres admonitionem et petitionem nostram ex ore aposto- li: cum eius modo epistola legere- tur. Aut enim: Orationi instantes: vigilan- tes in illa: orates simul et pro nobis: vt de- aperiat nobis ostiuz verbi ad loquendum mysterium eius: vt manifestem illud: sicut oportet me loqui. Hec verba etiā mea de- putare dignamini. Sunt enim in scripturā sanctis pfunda mysteria: que ad hoc ab- scōndunt ne vilescant: ad hoc querunt vt exerceat: ad hoc aperiant vt pascāt. Psal- mus quem modo cantauim in mltis sen- tentijs: subobscurus est: Et adiuuāte do- mino ea que dicta sunt: erui: et exponi cepe- rint: videbitis hoc vos audire: quod iam

noueratis. Sed id multipliciter dicta sunt: vt varietas locutionis fastidiū tolleret ve- ritatis. Quid enim amplius fratres: vel sa- lubrius audiri et cognitari estis: qd dili- ges dominu deum tuu ex toto corde tuo: et ex tota anima tua: et ex tota mēte tua: et di- liges pximum tuum tanq teipm. Sed ne putens hec duo precepta parua eē: in his duobus preceptis tota lex pendet et ppe- te. Quicqd ergo salubriter mente concipi- tur vel ore profert: vel de qualibet diuina pagina exculpitur: non habet sinez: nisi ca- ritem. Hec autem caritas non qualiscū- qz est. Nam et male viuētes irretunt sibi so- cietate perditē consciētē: et dicūt amare se nolle discedere ab inuicē: suis colloquio- nib cōciliari: desiderare se absentes: gau- dere ad pntiam suaz. Amor iste tartare- est: viscum habet q deficiat in pfundū: nō pennas quibus leuet in celum. Que ē alit caritas: vt a ceteris que appellantur carita- tes segregetur et distiguat. Ea que caritas dicitur vera christianorum: a Paulo disti- nita est: atqz ita suis quibusdam terminis circūspecta: cum sit diuinitate infinita: vt oimodo discernat a ceteris. Finis eni inqt pcepti est caritas: posset hucusqz dicere. Nam alijs locis vbi tanq scientibus loq- batur: hucusqz dixit. Plenitudo inquit le- gis caritas: et non dixit qualis caritas. Nō alibi non dixit: quia dixit alibi. Non enim vbiqz omnia dicit: aut possunt: aut debēt. Ergo hic plenitudo legis caritas. Quere- bas forte: que caritas: qualis caritas: Au- di alio loco: Finis precepti est caritas de corde puro. Jam videte vtrum inter se la- trones habeant caritatem de puro corde. Purum cor in caritate: hoc est quādo dili- gas hominē fm deum: qz et teipm sic debes diligere: vt non erret regula: Diliges px- imum tuum tanq teipm. Si enim male te di- ligis et inutiliter: ita et pximum diligendo quid ei consulis: Quomō autē te male di- ligis: Quomō te inuenit scriptura: que ne- minem palpet et cōuincit: quia non te dili- gas: immo cōuincit: qz et odis te. Qui autē inqt diligit iniquitatē: odit aiā suā. Si q di- ligis iniquitatem: putas qd teipm diligas: erras: Ita et si pximi diligas ad iniquitates duces: et dilectio tua laqueus erit dilecti. Caritas ergo de puro corde est: que est fm deum: et cōsciētia bōa: et fide nō ficta. Ista caritas diffinita ab apostolo: habz duo p- cepta: dilectionis dei: et dilectionis pximi.

In nullis scripturis aliud inq̄ratis: nemo vobis aliud p̄cipiat. Quicq̄d obscurū est in scriptura: hec ibi occulta est: quicq̄d ibi planum est: hec ibi apta est. Si nusq̄ aperta esset: nō te pasceret. Si nusq̄ occulta: nō te exerceret. Hec caritas clamat de corde puro: de corde talium in his v̄bis qualis h̄mō orat: Et q̄s iste sit: cito dixerim: Christ⁹ est. Auditiuri enī estis v̄ba que de dño nostro Jesu christo indigne accipiunt: et putabit parum intelligens temere me dixisse christi esse p̄sonam in hoc psalmo. Quomodo enim pōt de domino nro Jesu christo: de illo agno immaculato: de illo i quo solo nō est inuētū mēdaciū: qui sol⁹ verissi me dicere potuit: Ecce venit p̄nceps mundi huius: et in me nihil inueniet: id ē nullaz culpam: nullā reatū: qui solus qd non rapuit: exolebat: q̄ solus innocentēz sanguinem sudit: filius dei vnicus: carnem accipiens: nō qua ip̄e minueret: s̄ qua nos auget. Quō ergo de ista p̄sona recte accipitur: Pone dñe custodiam ori meo: et ostiū cōtinentie circa labia mea: Ut nō declinet cor meū in v̄ba maligna: ad excusādas excusatiōes in peccatis: Manifestissime q̄ppe iste est sensus. Custodi dñe os meuz ianua q̄dam et ostiū p̄cepti tui: vt in v̄ba maligna non declinet cor meū. Que v̄ba maligna: Quibus excusant peccata. Ne inq̄t peccata mea malim excusare: q̄ accusare. Hec verba in ip̄m dñm nrm̄ Jesu christum nō cadūt. Que enī ille peccata cōmisit: que cōfiteri potius q̄ defendere debuisset: Nostra verba ista sunt: Certe christ⁹ loquit. Si nra v̄ba sunt: quō christus loquitur: Et vbi est caritas de qua loquebatur? Nescitis q̄ ip̄a vnum nos fecit in christo: Caritas clamat ad christū de nobis: caritas clamat de christo p̄ nobis. Quō caritas clamat ad christū de nobis: Et erit: ois q̄ inuocauerit nomē dñi salu⁹ erit. Quō caritas de christo p̄ nobis: Saule Saule qd me psequeris: Quos (inq̄t apl⁹) estis corpus christi: mēbra. Si ergo ille caput: nos corp⁹: vnus homo loquit: Sive caput loquitur: sive mēbra: vnus christ⁹ loquit. Et capitis est p̄riū loqui etiam in p̄sona membrorū: Ip̄az nostrā p̄suetudinē aduertite. Primo quō loqui in mēbris nostris nō potest: nisi caput. Jam vō caput nostrū quō loquat in p̄sona oim̄ mēbz: oruz aduertite. In angusto tibi pedem aliq̄s calcet: cal-

cas me dicit caput. Vulneravit tibi aliq̄s manum: vulnerasti me dicit caput. Caput tuū nullus tetigit: sed loquit vnitas cōpagnis corporis tui. Oim̄ membrorū tuorū p̄sonam illa q̄ in capite est lingua suscipit: ip̄sa p̄ omnibus verbis fungit. Sic q̄ audiamus christū loquentem: s̄ vnusq̄sq̄ agnoscat ibi vocē suā tanq̄ herēs in christi corpore. Aliq̄n enī dicturus est v̄ba: in quib⁹ nullus nostrū inueniat p̄sonā suaz: sed ad solum caput p̄tineat: non tñ se sepat ex verbis nostris: et ad sua p̄pria tollit: vt a suis p̄p̄rijs: nō ad nostra redit. Be ip̄o enim et de ecclia dictū est: Erūt duo i carne vna. Vñ et ip̄e in euangelio dicit: de hac ip̄a re: Jā igit nō sunt duo: s̄ vna caro. Hec noua non sunt: sepe a vobis audita sunt: s̄ p̄ occasiones necesse est cōmemorari: p̄mo q̄ ip̄e scripture quas tractam⁹ ita sibi sunt innere: vt multa in multis repetant: et vtile est. Cura enim mūdi spinas habet: et offoecat semina: oportet sepius a dño cōmemorari: qd cogit mūdus obliuisci.

Expositio psalmi.

Domine clamaui ad te: exaudi me. Hoc omēs possumus dicere: hoc nō dico: totus christ⁹ dicit: s̄ magis ex p̄sona corporis dictus est: quia et cum hic esset carnem portās orauit et ex p̄sona corporis orauit ad patrē: et cum oraret globi sanguis de toto corpore eius distillabant. Sic scriptum est in euangelio: Oravit Jesus intenta oratione: et sudauit sanguinez. Quid est de toto corpore sanguinis effluxio: nisi de tota ecclia in martyriū passio? Domine clamaui ad te exaudi me. Intē de voci d̄precaationis mee: dum clamauero ad te. Jam finitū negociuz clamandi putabas: cum diceres: clamaui ad te. Clamasti: iam noli esse securus. Si finita est tribulatio: finitus ē clamor: Si autem manet tribulatio ecclesie et corporis christi vsq̄ i finē seculi: si tñ dicat clamaui ad te: exaudi me: sed intende voci d̄precaationis mee: dum clamauero ad te. Virigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Hoc de ip̄o capite solere dici ois christianus agnoscat. Declinatē enī iam die in vesperū: dñs in cruce aliam deposuit receptu

Alia fra
tion ha

Psalmus

... illius inuocari: s̄ tamē r lo
... Quod enim illius p̄p
... ad de nobis accepit: e
... alq̄i deus pater omni
... filii: qui vnq̄ cum ill
... v̄bis nostram inuocant
... vbi vnus homo nōst
... confusus est cruce cō
... nris clamant: Deus
... quid me dereliquit: M
... vesp̄tinuz: passio christi
... victime salutaria: ob
... deo. Illud sacrificiū
... reuolūtiōe munus ma
... directe de corde fid
... surgit in censum. F
... sic oleant
... homo n̄ (apost
... cruce cū illo: vt e
... peccati: vt vira n
... in ip̄o psalmo
... me: de me: vt qd
... salute mea: sicut
... delictorum meorū. Q
... Et tñ et si
... in cruce
... p̄nunciavit: F
... cōtinue locuz: A
... christi nō
... hoc audio a dño: enī
... qd in euangelio lego:
... meos: diuine
... Ipsi vō cōsiderauerūt
... diuiserūt sibi restituerūt
... mēbra mēbra: sicut
... facta: Sicut au
... Ergo si dñs nōst
... figurans in carnate corp
... sine peccato dicit: vt
... dicit aut hoc ex p̄s
... in mēbris ei⁹
... nisi q̄ fuerit autē
... et christum la
... o mēbra qd de te
... vt faciamur: qd
... ante ois
... vocat. Sicut
... Pone dñe
... ostium
... Non dix
... ostium ē: et agit
... peccati. Ita enī

pioꝝ: cū q̄bus non est cōbinandū: id ē cū quibus nō est habēda societas. Qui sūt: Aut arbitratēs se iustos: ⁊ p̄tēnētēs ceteros q̄si peccatores: sicut erāt illi pharisei: aut q̄ ip̄a peccata manifeste: vel cōphendunt: vel publice sūt: defendētes ⁊ asserētes: ne aliq̄d culpe eorū tribuat. Et vt ipsi nihil mali fecisse videant: s̄ totū deus: qui vel sic creauit hoīem dicūt: vel stellas cōposuit: vel res humanas negligit: defendētes sunt electoꝝ seculi. Sed dicat mēbrum christi: dicat corpus christi: dicat christus ex p̄sona corpis sui: Nō declines cor meū in v̄ba malicie: ad excusandas excusationes in pctis: Cū hominib⁹ opantib⁹ iniquitatem: ⁊ nō combinabo cū electis eorū. Hostis fratres q̄d nō est p̄termittendū q̄si iustos eminētiores in se tenentes velut p̄imum gradū iusticie: electos vocari apud manicheos. Qui nouerūt recognoscāt: q̄ nesciebāt audiāt. Electi q̄dē dei sunt oēs sancti: ⁊ habemus hoc in scripturis: s̄ vsurparunt sibi illud nomen: ⁊ quasi familiarit̄ sibi applicuerunt: vt tanq̄ p̄prie iam electi appellerent. Qui sunt isti electi: Quib⁹ si dixeris: peccasti: statim illā defensionem impiam ⁊ peiorem ceteris magisq̄ sacrilegā p̄ferūt: Nō ego peccaui: s̄ gēs tenebrarū. Que ē ista gens tenebrarū: Que bellū gessit cum deo: ⁊ ip̄a peccat: cū tu peccas. Ip̄sa inq̄: q̄ cōmixtus sum illi. Deus q̄ te cōmiscuit: q̄d timuit: Hoc ei dicūt q̄ illa gēs tenebrarum rebellauerit aduersus deum: anteq̄ mūdus fieret: ⁊ ille timēs ne regna eius illo adueniēte hostili impetu vastaretur: misit huc membra sua: subam suam: s̄ q̄d ip̄e est: si aurū: aurū: si lux: lucem: q̄cqd illud est hoc misit: ⁊ miscuit visceribus gētis tenebrarū: dicūt: ⁊ fabricauit inde mūdum. Et nos aīme inquit de ip̄is mēbris dei sum⁹: s̄ p̄minur hic viscerib⁹ tenebrarū gentis: ⁊ q̄cqd peccare dicimur: illa gens peccat. Se q̄dem vident excusare a peccato: sed deum suū nō excusant a crimine timoris: nec ip̄am subam dei sui a crimine corruptibilitatis. Si enī incorruptibilis de⁹: si incōmutabilis: si incōtaminabilis: si immaculabilis: si impenetrabilis: q̄d ei factura erat gens illa: fecisset illa quem vellet impetū quomōdō terreret impenetrabilem: inuolabilem: incōtaminabilem: incōmutabilem ⁊ incorruptibilem: Si ergo talis deus crudelis: q̄ sine causa huc vos misit: cui nihil nocere poterat: q̄re vos misit: Ecce gens tene-

brarum illi nocere nō poterat: Ip̄e autem vobis graui⁹ nocuit: ⁊ ip̄e magis q̄ ille hostis vester fuit: q̄q̄ ⁊ ip̄e vobis nocere potuit: Potuistis p̄mi: potuistis captiuari: potuistis inquinari: potuistis corrūpi: potuit q̄ ⁊ ille. Frustrū enim ⁊ quodāmodo partuicula nature ip̄ius conuincit massam. Quale ē illud q̄d huc misit: tale ē ⁊ illud q̄d ibi remāsit. Hoc ip̄i dicūt: ip̄i fatent: quia he due substātie sunt: vna illa: ⁊ vna ista: libri eorū hoc habent: ⁊ si negant: leguntur: ⁊ cōuincunt. Quid ergo: Ut in h̄ vno exordio nihil amplius dicā: Nō dicam peiora: nō dicam sceleratiora. In h̄ ip̄o exordio q̄ bellum inducūt: videte quem debellent: ⁊ vbi pugnatum aduersus deū a gēte tenebrarū dicunt: ip̄i in eorū verborum pugna capiunt. Nō enim ē q̄d dicant: aut quo refugiāt. S̄ vis o nefande false electe defendere peccatum tuū: vt quādo aliq̄d mali feceris: nō tu fecisse videaris: Queris in quem peccatū tuū refundas: ⁊ refundis in gentem tenebrarū: sed ad deū attende: si nō in illum refundis. Si enim posset gens tenebrarū quam fingitis: hoc tibi diceret. Quid me accusas: Potui aliq̄d facere deo tuo: an nō potui: Si potui: fortior illo sum. Si nō potui: quare me timuit: Si nō timuit: quare huc te misit: vt tanta h̄ patiaris: cum sis membrū ip̄ius: cū sis substātia ip̄ius: Si nō timuit: inuidit: Si hoc timore nō fecit: crudelitate fecit. Q̄ iniquus est: cui nihil nocere poterat: ⁊ fecit vt membris suis hic tantū noceret: An poterat noceri: Ergo incorruptibilis non est. Cū vis ergo te defendere de peccato tuo: laudare nō potes deum. In laude dei nō capereris: nisi in tua iactareris. Transi ad vituperationē tuā: ⁊ laudabis deum. Redi ad verba psalmoz quos execramini: dic: Ego dixi domine misere mei: sana animā meā qm̄ peccaui tibi. Ego dixi: ego peccaui: nō fortuna: nō fatum: nō gens tenebrarum. Si ergo tu peccasti: iam vide quemadmodū pateat laus dei: in qua angustiaris cum te velles defendere. Melius in peccatis tuis angustiaris: ⁊ in illius laude dilataris. Nam ergo confesso peccato tuo: vide quemadmodū laudetur de⁹: quia iustus est cum te punit perseverantē: ⁊ misericors: cū te liberat confitentes. Nō ergo inquit declines cor meum in verba maligna: ad excusandas excusationes in peccatis: vt dicam: quia gens tenebrarū

delectaris legi eius: et hoc in te arguis quod
 lex ei arguit: et hoc in te tibi displicet quod et
 oculis dei displicet: vide quod iustus es. Ex
 quo autem lapsus fecisti ea que displicent deo: et
 fragilitate quodam infirmitatis humane plabe
 ris in illa: adhuc portas infirmitatem car
 nis: et gemis cuiusdam reluctantis conscia:
 ex hac parte iniquus et peccator es. Quod inquit
 ex quadam parte iustus: ex quadam parte peccator:
 Quid est quod dicis: Laboramus: videmur lo
 qui contraria nisi nobis subveniat apostoli
 ca auctoritas. Audi illud ab apostolo ne
 me malus intellectus accuses: Ego delector
 enim inquit legi dei secundum interiorum homi
 nis. Ecce iustus: An non est iustus qui code
 lectat legi dei: Ubi ergo peccator: Uideo aliam
 legem in membris meis repugnantem legi
 mentis mee: et captivum me ducentem in lege pec
 cati. Adhuc bellum aduersus me gero: non
 dum sum totus instauratus. Ad imaginem fa
 bucatoris mei: cepi resculpi: et ex ea parte
 qua reformor displicet mihi quod reforme est.
 Ergo quod diu ita sum quid spero: Infelix er
 go homo: quis me liberabit de corpore mor
 tis huius: Gratia dei per Iesum christum do
 minum nostrum: Gratia dei que cepit iam re
 sculperet: Gratia dei que infudit suauitatem:
 ut iam per interiorum hominem codelecteris legi
 dei: inde cetera sanabunt: vnde et ista sanata
 sunt. Bene adhuc vulnerat: castiga te: dis
 plice tibi. Non sic pugno inquit quasi aerem
 cedens: sed castigo corpus meum et in serui
 tutem redigo: ne forte alijs predicans ipse re
 pibus inueniar. Numquid qui castigat cor
 pus odit corpus: Si quis castigat suum odit
 seruum: Si quis verberat filium odit filium: Et
 ut aliquid coniuncti eloquimur: caro tua tanquam
 coniuncta tua est. Hoc ipse apostolus dicit: Nemo
 unquam carnem suam odio habuit: sed nutrit et
 fouet eam: sicut et christus ecclesiam. Certe
 caro tanquam coniuncta est: et nemo carnem suam
 odio habet: Tamem quid alio loco: Caro
 concupiscit aduersus spiritum: et spiritus aduer
 sus carnem. Concupiscit aduersus te: tanquam
 coniuncta tua: ama et castiga donec fiat in vna re
 formatio: vna concordia. Quis istud erit: quoniam
 modo clamas: Infelix ego homo: quis me libera
 bit de corpore mortis huius: Numquid sepabis a
 te hoc corpus: et tunc securus eris: Et quod est in
 nobis mentis ingemiscimus: ad optationem ex
 pectantes redemptionem corporis nostri: Repa
 tur ergo a mortalitate ad immortalitatem: et
 iam non resistit: quia non est mortalitas que re
 sistat. Propterea castiga corpus tuum: modo

doma quod postea recipias: modo defici
 at et tunc sufficiat: Nam in hac vita repari
 non potest quod diu mortale genus. Non te depo
 nat: non te abrupat: porta: erudi: castiga re
 pabitur in fine. Et quia nemo unquam carnem
 suam odio habuit: resurget et caro. Sed quod
 etiam tunc luctaturus sum: Sportet inquit cor
 ruptibile hoc induere incorruptibilem: et mor
 tale hoc induere immortalitatem. Ergo cum
 dicis: emendabit me et arguet me: siue sit fra
 ter: siue sit proximus: siue sit vicinus: siue tu
 ipse: in misericordia debes argui et emenda
 ri. Oleum autem peccatoris non impinguet
 caput meum. Sed quod facio dicis mihi: Pa
 tior adulatorum: non cessant prestrepere: laudant
 in me que non nolo: que ego quicquid laudant in
 me: quod ego carum habeo reprehendunt in me:
 adultores: fallaces: deceptores. Magnus
 vir ille: verbi gratia: Laus ene: magnus:
 doctus: sapiens. Sed quare christianus: Nam
 magna doctrina: et magne lre: et magna sa
 pientia. Si magna sapientia: approba quod
 christianus est. Si magna doctrina: docte
 legit. Postremo quod tu vitupas: si ei pla
 cet que laudas. Sed quod: Laudatio illa non
 inducat: oleum peccatoris est. Sed non cessat
 dicere: si inde impinguet caput tuum: id est noli
 gaudere ad talia: id est noli amare: noli con
 sentire: noli inde gratulari. Et si ille attulit
 oleum adulationis: sed caput tuum integrum
 mansit: non inflatum est: non tumuit. Si enim in
 flatum fuerit et tumuerit: facit pondus et pre
 pitabit te. Oleum autem peccatoris non impinguet
 caput meum. **¶** Quia adhuc et oratio
 mea in beneplacitis eorum: Expecta modo
 me vitupant autem christus. In primis tempo
 ribus christianorum vndique reprehendebatur
 christiani. Adhuc expecta: et oratio mea in
 beneplacitis eorum erit. Veniet tempus quoniam su
 perent hominum milia tudentium sibi pec
 tus et dicentium: Dimitte nobis debita no
 stra sicut et nos dimittimus debitoribus no
 stris. Nam quod remanserunt qui sibi erubescunt
 peccatum tondere: Ergo reprehendat: toleremus:
 reprehendant: oderint: accusent: retrahant:
 adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum.
 Veniet tempus quando oratio mea place
 bit illis. Erigent enim se quasi iusti viribus
 suis: vincetur in lucta: quia superbe se crex
 erunt: elidetur: trahentur a peccatis: vide
 bunt se iniquos: implebuntur que dicta sunt
 per prophetas: incipiet timeri iudicium: puer
 tet se anime actus ad conscientiam peccatorum
 et placebit illa oratio: Dimitte nobis debi

cecidisti. Videte itaq; textum psalmi: Ad
 buc oratio mea in bñplacitis eorū. Sed
 erāt multi qui tradicāt: Absorpti sūt iux
 ta petrā iudices eorū. Quid fērit: Au
 dient verba mea qm̄ p̄ualuerūt: p̄
 ualuerūt verba mea: verbis eorū. Bi
 cta sūt ab eis quedā diserte: sed a me vera.
 Aliud est laudare loquacē: aliud laudare
 veracem. Audient verba mea qm̄ p̄ualue
 rūt. Uñ p̄ualuerūt: Quis eorū p̄prehēsus
 est in sacrificio: cū his legibus ista phibe
 rentur: et nō negauit: Quis eorū cōphēsus
 est adorare idolū: et nō clamauit nō fecit: et
 timuit ne p̄uinceret: Tales ministros dia
 bolus habebat. Uñ aut̄ p̄ualuerūt verba
 dñi: Ecce ego mitto vos sicut agnos i me
 dio luporū. Nolite timere eos qui occidūt
 corpus: aiām aut̄ nō possūt occidere: s; po
 tius eum timete qui corp⁹ et aiām pōt mit
 tere in gehennā ignis. Bedit timorez: sub
 iecit spem: inflāmauit caritatē. Nolite in
 quit timere mortē. Adorē timetis: p̄uor
 moroz. Ne vel capillus vester pereat for
 midatis: p̄uus integer in carne resurgo.
 Merito audistī verba eius qm̄ p̄ualuerūt.
 Bucebātur: occidebāt: cadebāt et stabāt.
 Et quid est factū de tot mortib⁹ martyriū:
 nisi vt ip̄a verba p̄ualerent: et tāq; irrigata
 terra sāguine testis christi pullularet vbi
 q; seges ecclie: Audiēt inquit verba mea
 qm̄ p̄ualuerūt. Uñ p̄ualuerūt: p̄ā dixim⁹:
 cū predicātur a nō timētibus. Quid non
 timētibus: Nec exilia: nec dāna: nec mor
 tem: nec crucem. Nō enī nec mortē solaz:
 sed nec crucē: qua morte nihil videbatur
 execrabilius. Ip̄am dñs suscepit: ne disci
 puli eius mortē qdē nō timerēt: sed nec ge
 nus mortis horrescerent. Ergo a nō timē
 tibus cū dicunt: hec p̄ualuerūt. Quid er
 go mortis ille oīm martyriū: Quid fecerūt:
 Audi. Sicut crassitudo terre diru
 pta est super terram. Dissipata
 sūt iuxta infernū ossa nostra: Iux
 ta infernū dissipata sūt ossa martyriū: id ē
 corpa testis christi. Occisi sunt enī marty
 res: et q̄si p̄ualuerūt qui occidēt. p̄reua
 luerūt illi p̄sequēdo: vt p̄ualerēt vba christi
 predicando. Et quid factū est de mortib⁹
 sanctorū: Sic crassitudo terre dirupta est
 super terram: Dissipata sunt iuxta infer
 nū ossa nostra. Quid est crassitudo terre
 dirupta est sup terraz: Nouimus crassitu
 dinez terre contēptibilia queq; esse. Que
 sunt quasi p̄temptibilia hominis: secū dāt

terram. Nā dictū est in quodam psalmo:
 iacuisse mortes sanctorū: et non fuit qui se
 peliret. Sed ille omnes mortes facte sunt
 crassitudo terre. Quō accipit terra quādā
 pinguedinem de rebus contēptibilibus et
 abiectis: sic ex eo qd̄ p̄temptit hic mūdus
 accepit crassitudinē terre: vt inde seges ec
 cleisie feracius pullularet. Jam nostis fra
 tres q; contēptibilia terre huius: de quib⁹
 piguescat terra: nec appellare volo: nec di
 cere decet. Talis est quedā sagina terre: et
 quedā piguedo: et p̄temptibile est hoibus
 et quasi sordidū est et abiectū. Sed quid fe
 cit hic: vt iam et ip̄ius verbis vtar: Be ter
 ra erexit inopē: et de stercore exaltauit pau
 perem: vt collocaret eū cū p̄cipibus: cū
 p̄cipibus p̄p̄i sui. Prostratus est enī in
 terra: tanq; piguedo terre: diruptus ē su
 per terraz. Sicut iacuit ille Lazar⁹ vlcero
 sus: sed tamē ab angelis sublatus est in si
 num Abrae. Preciosa ē in p̄spectu domi
 ni mors sanctorū eius. Sicut cōtemptibi
 lis est seculo: ita preciosa est agricole. No
 uit enī ibi vtilitatem et vberem succū: et no
 uit quid affectet: et qd̄ eligat: vñ seges ferti
 lis surgat: sed cōtēpnit eā iste mūdus. Ne
 scitis q; cōtēptibilia mūdi elegit de⁹: et ea
 que nō sūt tāq; q̄ sūt: vt ea q̄ sūt euacua
 rentur. Be stercore erect⁹ Petrus et Pau
 lus: et cū occiderent p̄temebāt: Adodo
 iaz saginata inde terra: exurgēte segete ec
 cleisie: Ecce qd̄ est nobile et p̄cipuū in mū
 do: impator: venit romaz: quo festinat: ad
 templū impatoris: an ad memorā piscat
 oris: Sicut crassitudo terre dirupta ē su
 per terrā: dissipata sunt iuxta infernū ossa
 nostra. Qm̄ ad te dñe oculi mei: in
 te speraui: ne auferas aiām meā.
 Cruciatī sunt enī in p̄secutiōibus: et multi
 defecerūt. Et q; de captiuitate p̄secutiōis
 dixit: sicut crassitudo terre dirupta est su
 per terrā: Dissipata sūt ossa nostra iuxta i
 fernū: occurrit multos defecisse: et multos
 picitatos esse: et tāq; in medijs tribulatio
 nibus p̄secutiōnū emissa est vox p̄cantis:
 qm̄ ad te dñe oculi mei. Nō curo quid mi
 nentur qui circūstāt: ad te dñe oculi mei.
 Plus figo oculū in p̄missis tuis: q; in mi
 nis eorū. Noui quid p̄ me passus sis: qd̄
 mihi p̄miseris. Ad te domine oculi mei: in
 te speraui ne auferas aiām meam. Cu
 stodi me a muscipula quā statue
 runt mihi. Que erat muscipule: Si cō
 sentis p̄co: In muscipula posita ē esca vi

Alia lra. p̄uenerunt

Alia lra. t̄ Quia. t̄ non.

Alia lra t̄rupta Alia lra t̄secus

Alia lra. t̄ laqueo quē.

cam. Quid est quod exposuim? Si intel-
 lerimus: attende ipsius verba in euāgelio:
 Amē amē dico vobis inq̄t: nisi granū fru-
 menti cadens in terrā mortuū fuerit ipsuz
 solū manet: si autē mortuū fuerit multū fru-
 ctū affert: hoc tibi ait: vbi etiā dixit: Cū ex-
 altatus fuero a terra oīa trahā ad meipm.
 Nisi granū frumenti inq̄t cadens in terrā
 mortuū fuerit ipsū solū manet: si autē mor-
 tuū fuerit multū fructū affert. Ergo illi gra-
 no multa seges debebat: sed expecta: mor-
 tificetur adhuc: quia granū nili in terrā ce-
 ciderit et mortificatū fuerit solū remanet.
 Ergo solus erat anteq̄ esset mortificatus.
 Propterea et Petr⁹ nō dū habebat tales
 vires: accepturus erat vires sequēdi: non
 habebat p̄cedendi. Propter christuz enī:
 id est p̄pter confessionem noīs christi quo
 christiani sum⁹: nemo mortuus est aſi chri-
 stū: ne forte occurrat nobis: multi enī mor-
 tui sunt et martyres sunt: multi et p̄phete
 talia passi sūt: nō tamē ideo moriebant q̄
 prenūciabant christū: sed quia peccata ho-
 minū dicebant in eos: et eorū iniquitatib⁹
 liberius resistebāt: et habent inter marty-
 res. Iuste etenī si nō p̄ nominis christi cō-
 fessione: tamen pro veritate occisi sūt. Uſ-
 q̄ adeo autē pro ip̄o nomine: id est p̄ p̄fes-
 sione noīs christi nemo mortuus est: aſi q̄
 granū illud caderet in terrā: cuius ex plo-
 na dictū est: singularis ego sum donec trā-
 seam: vt et ipse Johānes qui recens inter-
 fectus erat: ab iniquo rege donatus puel-
 le saltatrici: nō p̄pter hoc interfectus esset
 quia confessus est christū. Potuit itaq̄ et
 inde occidi et hoc a multis: Si p̄pter aliud
 occisus est ab vno: quāto pot⁹ p̄pter chri-
 stū potuit occidi ab ip̄is qui occiderūt chri-
 stum: Prohibebat enī christo testimoniū
 Johānes. Illi qui audiebāt christū ip̄m
 occidere volebāt: et eū qui testimoniū p̄bi-
 bebat nō occidebāt. Quia enī si fieret im-
 petus p̄pter christū in Johānem: nō nega-
 ret. Erāt q̄ppe in illo vires magne quibus
 appellatus est amicus sp̄sōi. Magna in il-
 lo grā: magna excellētia: int̄ natos mulie-
 rū nemo exurrexit maior Johāne bapti-
 sta. Ergo in illū ip̄etus factus est q̄ nō ha-
 bebat tales vires. Fuit et imper⁹ in Petrū:
 nō fit in Johānem. Etenī vires ipsas Pe-
 tr⁹ post accepit: tūc infirm⁹ fuit. Pro chri-
 sti nomine ille interrogat qui vires nō ha-
 bebat. Ille qui habebat vires: nō patit p̄-
 secutiōem p̄pter christum: ne pro nomine

christi aſcederet christū. Non occiditur a
 iudeis qui p̄hibebat liber⁹ testimoniū chri-
 sto quē occiderūt iudei: et occidit ab He-
 rode quia dicebat ei: non tibi licet habere
 vxorem fratris tui. Neq̄ enī frater eius si-
 ne posteritate decesserat. Pro lege quidē
 veritatis: pro equalitate: pro iusticia: ideo
 sanctus: et ideo martyr: sed nō tñ pro illo
 nomine quo christiani sum⁹. Quare hoc:
 nisi vt impleteretur: singularis ego sum do-
 nec transeam:

Explicit Tractat⁹ de ps. CXL
 Incipit Tractat⁹ de ps. CXLI

Præfatio.

Olētati martyriū sicut deuotio
 celebratū v̄re: ita nostre seruitutē
 sermo debet. S; meminisse oportet
 caritatē vestrā: hesternā die q̄ m̄tra di-
 cta sunt. Nō enī quia propter auiditatē in-
 terius oris vestri: p̄ totū sermonē tāq̄ re-
 centes affuistis: p̄pterea obliuisci debem⁹
 infirmitatis cōmunis: primo quia et hono-
 rare oportet verba p̄clara sicut scriptū est:
 Præclara autē verba sapiētie sūt. Bñi dei
 sunt: p̄ nos tāq̄ p̄ vascula vobis ministrā-
 tur: et si fictilia sūt vasa: sed panis celestis
 est. Ap̄tius dicit: Habem⁹ thesaurū istū in
 vasis fictilibus vt eminētia virtutē sit dei.
 Qui autē thesaurus: idē et panis. Nā si nō
 idem esset thesaurus et panis: non de ip̄o
 thesauro alibi scriptū esset: Theaur⁹ desi-
 derabilis requiescit in ore sapiētis: vir au-
 tem stultus glutit illū. In admonem⁹ ca-
 ritatē vestrā: vt ea q̄ audiendo tāq̄ v̄tre
 mēoria p̄ditis: rursus reuoluēdo et cogi tā-
 do quodammodo ruminetis. Hoc ē enī the-
 saurus desiderabilis: req̄scit in ore sapien-
 tis: vir autē stultus glutit illū. Breuiter di-
 xit: sapiēs ruminat: stult⁹ nō ruminat. Hoc
 autē apte et latine quid est: Sapiēs cogitat
 ea que audierit: stultus autē audita obliuio-
 ni tradit. Neq̄ enī propter aliud in lege
 mūda ea dicta sūt animalia que rumināt:
 immūda q̄ non rumināt. Nā creatura dei
 oīs mūda est. Artifici deo: tā mūda ē agn⁹
 q̄ porc⁹. Creauit enī omnia bona valde:
 et omnis creatura dei bona ē. Vicit apo-
 stol⁹. Et omnia mūda mūdis. Cū ergo in
 natura vtrūq̄ sit mūdū: significatōe tamē
 agnus significat aliquid mūdum: porcus
 significat aliquid immūdum. Agnus sig-
 nificat innocentiam sapientie ruminātis: